

Nr 285.

Av herr **Jönsson** i Boa **m. fl.**, om ändring i 5 och 60 §§ väglagen

Såsom ett av de ojämförligt viktigaste leden i strävandena för åstadkommande av ett förbättrat vägunderhåll framstår den ändring, som år 1921 genomfördes beträffande 12 § i lagen den 23 oktober 1891 angående väghållningsbesvärets utgörande på landet. Denna lagändring beredde möjlighet att i den omfattning, som kunde finnas lämplig, frångå det av ålder brukliga men senare tiders krav måhända icke alltid motsvarande naturaunderhållet och överflytta underhållet av vägarna på vägkassan. Härigenom skapades viktiga förutsättsättningar för en verkligt rationell skötsel av vägarna: likformigheten och kontinuiteten i fråga om underhållsarbetet kunde tillgodoses vida bättre än förut och, framför allt, möjlighet bereddes distrikten att anskaffa de för ett effektivt vägarbete behövliga dyrbara redskapen och att för arbetets utförande och ledning anlita verkligt sakkunnig, på detta område speciellt utbildad personal.

Trots det återhållande moment, som den nuvarande ojämna fördelningen av vägskattebördan på de olika beskattningsföremålen måste innebära för den jordbrukande befolkningen, när fråga uppstår om att överlåta vägunderhållet på vägkassan och sålunda övergå från skattens utgörande in natura till dess erläggande i penningar, har en sådan överlåtelse redan kommit till stånd i ett stort antal vägdistrikt. På ett flertal håll är man sysselsatt med utredningar i frågan och det synes råda en rätt allmän tendens att utnyttja den genom berörda lagändring givna möjligheten att ernå ett bättre sakernas tillstånd på vägväsendets område.

Emellertid är det en omständighet, som står hindrande i vägen för en överflyttning på vägkassan helt eller delvis av vägunderhållet, där en sådan eljest framstår såsom önskvärd, eller som i varje fall hindrar ett fullt utnyttjande av de fördelar, som en dylik överflyttning medför. Denna omständighet är, att *väghållningsdistrikten i flera delar av landet äro för små* såväl med avseende å längden av de allmänna vägarna som i fråga om skatteobjektens antal och bärkraft. Den centralisering av vägväsendet, som blir en följd av vägkassans övertagande av underhållet, medför naturligen stegrade administrationskostnader, och dessa bliva förhållandevis kännbarare ju mindre distrikten äro. Vidare torde de små distrikten ofta sakna tillräcklig ekonomisk bärkraft för att anskaffa den dyrbara maskinella utrustning, sladdar, vältar, stenkrossar och traktorer m. m., som numera anses vara nödvändig för ett verkligt rationellt underhåll, och som, tack vare den besparing i arbetskraft den medför, kan i avsevärd grad förbilliga det centraliserade vägarbetet. För övrigt är det tyd-

ligt att även om de nödiga medlen funnes, så vore det icke ekonomiskt lönande att anskaffa dylika maskiner för ett allt för begränsat vägnät, där materielen icke kunde fullt utnyttjas. Slutligen har givetvis icke ett mindre distrikt samma möjligheter som ett större att erhålla fullgod arbetskraft för vägarbetets bedrivande och sakkunnigt biträde för ledning och kontroll.

I betraktande av nu angivna förhållanden framstår det såsom synnerligen önskvärt, att en sammanslutning av två eller flera smärre vägdistrikt med gemensamma intressen kunde ske.

Ett försök att nu medelst lagbestämmelser framtvinga en dylik förening av smärre distrikt till större enheter vore säkerligen icke välbetänkt. Däremot synes det i hög grad lämpligt, att i väglagen intoges stadganden, som uttryckligt medgäve en på frivillighetens väg åstadkommen sådan sammanslagning.

Givetvis måste det, för att en åtgärd av nu angiven art skall kunna komma till stånd, erfordras samstämmade beslut i alla de vägdistrikt, som komma att därav beröras.

Med hänsyn till den ingripande betydelsen av vägstämmas beslut i förevarande fråga torde det vara lämpligt, att beslutet, för att bli gällande, skall underställas Kungl. Maj:ts befallningshavandes prövning.

Jämlikt bestämmelserna i 60 § väglagen utgår statsbidrag till underhållet av allmän väg, bro och färja med viss del av den uppskattade kostnaden för detta underhåll.

Genom den år 1921 genomförda ändring i väglagen, varigenom ett distrikts vägnät helt eller delvis övertages till underhåll medelst vägkassan, kommer uppskattningen i dylikt fall icke längre att bli erforderlig för vägskattens utdebitering utan endast hava till ändamål att utgöra grund för statsbidragets beräkning.

Det synes emellertid önskvärt, att beträffande de vägdistrikt, där vägunderhållet helt eller delvis övertagits av vägkassan, statsbidraget i stället sättes i relation till distriktets *verkliga* kostnad för vägunderhållet av de vägar, som övertagits av vägkassan.

Genom vägkassans övertagande av underhållet komma givetvis vägdistriktets administrationskostnader att ökas. Då ju avsikten med ett sådant övertagande är att åstadkomma ett i möjligaste mån rationellt underhåll, kommer naturligen den tekniska sakkunskapen att tagas i anspråk mera än förut för själva underhållsarbetet. Vidare medför centraliseringen av vägarbetet behov av ökad arbetskraft för ledning av och kontroll å arbetena. Dessa kostnader äro emellertid av den beskaffenhet, att det icke synes skäligt att på något sätt särskilja den från distriktets övriga utgifter för underhållet. Det torde därför vara berättigat, att även administrationskostnaderna få delvis bestridas med statsmedel.

Under åberopande av vad sålunda anförts, hemställa vi.

att riksdagen måtte för sin del antaga följande ändrade lydelse av 5 och 60 §§ i lagen den 23 oktober 1891 angående väghållningsbesvärets utgörande på landet:

5 §.

I — — — för sig.

Är — — — förbliva.

Hava inom två eller flera väghållningsdistrikt de väghållningsskyldiga fattat samstämmade beslut om förening av distrikten till ett väghållningsdistrikt, må dock Konungens befallningshavande, där vägunderhåll icke inom mer än ett av distrikten utföres av därtill jämlikt 7 § förpliktade väghållare, förordna, att beslutet skall lända till efterrättelse.

Delning — — — må eljest, så vitt — — — sägs.

Vad — — — färja.

60 §.

Av — — — statsmedel. Till den del vägunderhåll övertagits av vägkassan skall dock statsbidraget beräknas å distriktets verkliga kostnader för sådant vägunderhåll under nästföregående år, därest vägunderhållet då ålegat vägkassan, och skall därvid i underhållskostnaden jämväl inbegripas all förvaltningskostnad, som icke uppenbarligen avser byggande av väg. Därutöver — — — tillgång.

Statsbidraget — — — sätt.

Inom — — — vägfyrkar.

Stockholm den 21 januari 1924.

John Jönsson

i Boa.

Ad. Wiklund.

Gust. A. Gustafsson.

C. O. Johanson.

Nils Svensson

i Långelanda.

J. A. Jonsson.

A. Henrikson.

C. J. Jonsson

i Mörkhult.